

A legfontosabb kérdés

Ahhoz, hogy az ember megtalálja a boldogságát, feltétlenül tudnia kell, kicsoda ő valójában, és hogy mi végre lézeng ebben a világban.

/J. Simon Aranka/

Amióta csak eszmélete föltámadt benne – nem is emlékszik már, pontosan hány éves volt akkor –, Lili újra és újra föltette magának ezt a nyugtalanító kérdést. Ahány ház, annyi szokás, szokták mondani, amikor az elevenbe vágó kérdések nyomán imitt-amott támadt réseket a legkülönbözőbb – olykor házilag készített, de többnyire inkább előre gyártott – maszlagokkal próbálták betömni.

Itt van példának okáért Lili óvodás korszaka. Anyja és apja szerint Lili az ő jó, szófogadó, *édes kicsi lányuk*, nagymanyjának *egyetlen drága kis unokája*. Idegenek néha *tündéri kis hajas babának* titulálták, az óvónő állította, hogy makacs és dacos, *rossz kislány*, ovis társai szerint pedig egyszerűen ő volt *a Lili*. Hogy Lili mit gondolt magáról? Azt, hogy *királylány*. A *Koldus és királyfi*ban a szegény lányt alakította, mégis, valahol legbelül tisztában volt vele, hogy ő valójában egy igazi királylány, csak még senki sem tud róla, mert

álruhában jár.

Persze, ahogy nőtt, és tágult az őt ismerők köre, úgy változott a válasz is a „*ki vagyok én*” probléma megoldására. Anyja szerint lusta, rendetlen *szörnyeteggé* vált, nagyanyja szemében nyafogós, akaratos városi *liba* volt, tanárai szemtelen, szájbiggyesztős *kamasznak* nyilvánították, a szomszédok megingathatatlan meggyőződése folytán pedig egy *bérgyilkos* rejtőzött el benne, aki időnként egyértelműen tetten érhető volt a tekintetében. Osztálytársai természetesen aszerint értékelték, hogy az ő klikkjükhöz tartozott-e vagy sem. Így aztán voltak, akik a *világ legjobb fejének* tartották, mások utálatos *pukkancsnak*, megint mások pedig *levegőnek* nézték, vagis észre sem vették, hogy létezik.

Természetesen Lili egészen másként gondolkodott magáról. Naponta át kellett élnie a rejtettség és meg nem értettség minden kínját és gyötrelmét. Tulajdonképpen ő volt a világon a legnemesebb lelkű, legsegítőkészebb, legkedvesebb, legtehetségesebb, legszebb, szóval a leges-legebb ifjú hölgy. Eme fennkölt tulajdonságainak elrejtése azonban olyan jól sikerült, hogy rajta kívül nem is vette azokat észre senki. Ezek után ugyan kit lepne meg, hogy magába fordult, és igyekezett elbújni az értetlen világ elől? Iskola után kucskójába húzódva falta Jókait, Gárdonyit, hogy a szerelmes és szeretett *hősnők* helyébe képzelje magát. Néha annyira azonosult velük, hogy úgy érezte, a remek írók rendkívüli jövőbelátó képességgel egyenesen róla írták történeteiket.

Tizenöt-tizenhatodik évének fordulópontján a „*ki vagyok én?*” feszítő dilemmája újabb szakaszába érkezett, és a befelé forduló korszakot felváltotta a magamutogatás igénye. Anyja, mint vérforralóan nyegle, exhibicionizmusát förtelmes kinézetébe fojtó *rémet*, elrettentő példaként állította hűgai elé. Kétségtelen, hogy öltözködésében hihetetlen érzékkel tudta egyesíteni a huszadik század eleji konzervatívizmust a hippi korszak szabadon szárnyaló fantáziavilágával. Befelé szenvedett a bizonytalanságtól, meg nem értéstől, kifelé harsány volt és tettere kész. Minél inkább rosszul voltak tőle tanárai, annál nagyobb sikere volt a fiúknál, amivel kivívta a lányok többségének utálatát. *Most már látnak engem, ezek szerint mégiscsak létezem*, állapította meg elégedetten. *Újító vagyok! Forradalmár vagyok!*

Az első nagy szerelmi csalódás után polgárpukkasztó, színes egyénisége feketébe keményült. Hollószín, tépett haja, feketére kontúrozott szeme és szája, kísértetiesen sápadtra púderezett arca valami félelmetes valóságatlanságot, életteleniséget kölcsönzött megjelenésének. Így is érezte magát. Idegennek az emberek között, halottnak a látszólag élők között. Furcsa mód, áttetsző, létezését épp csak sejteni engedő lényét sokkal inkább észrevették, mint eddig bármikor. A meghökkent, néha egyenesen irtózatot tükröző tekintetek némi elégtételt nyújtottak azokért az éveket, amikor többnyire keresztülnéztek rajta. Ebben az időszakban arra a bizonyos kérdésre mindössze két szóval válaszolt volna:

kifelé *gyűlölet*, belül mardosó *fájdalom* és *magány*.

Nagy keservesen ismét tovavánszorgott néhány év, és környezete meglepett csodálkozással nézett rá. Igazi nő lett belőle, öntudatos, magabiztosságot, életerőt és derűt sugárzó jelenség. Továbbra is megnézték az utcán, de már nem szörnyülködést, sokkal inkább elismerő szavakat váltott ki az emberekből. A világ rajongott érte, a lábai előtt hevert és a kegyeit kereste. Mindazok túláradó szeretete övezte, akik pár éve még száműzték volna egy lakatlan szigetre, hogy megóvják tőle az emberiséget. Újra királynak, vagyis most már *királynőnek* érezte magát, és ennek megfelelően is viselkedett. Büszkén, fölemelt fejjel, egyenes gerinccel járt-kelt a világban, és furcsa örömmel töltötte el a tény, hogy hódolók veszik körül. Élvezte az életet; úgy érezte, a Nap kifejezetten csak miatta kel fel az égen minden reggel, és a Hold meg az összes csillagok is csupán az ő gyönyörködtesére teremttettek. Megismerte az igazi, nagy szerelmet, és a „*ki vagyok én?*” újra és újra visszatérő refrénjére leginkább azt tudta mondani, hogy: *én vagyok a világ közepe*.

Lili – iskolái befejeztével – munkába állt, és férjhez ment nagy szerelméhez. Boldog volt, mégis némi nosztalgiával tekintett az elmúlt időszakra, mert nem lehetett többé a világ közepe; királynői korszaka véget ért. Eleinte nem érezte túlságosan a változást, hiszen ő volt a boldog *feleség*, a tökéletes *társ*, a szerelmes és a szerető *asszony*. Idővel azonban meg kellett tanulnia, hogy már nincs „*én*”, csak „*mi*”;

hogy *része* lett valaminek, és ebben a valamiben ő már csak az *egyik*, és nem az egyetlen. Fel kellett adnia énjének azt az önző darabkáját, amely még mindig a koordináta-rendszer origója szeretett volna lenni. Mindenben osztoznia kellett, házon, asztalon, ágyon, még a levegőn is. Feleség lett, *meny*, *sógornő*; *kolléga* és *beosztott* a munkahelyén. Gyorsan ráébredt, hogy nem is olyan nagy buli a felnőtt élet. Meg kellett osztania magát a férje, a munkahelye és önmaga igényei közt, no meg alaposan be kellett osztania a pénzt is. Már nem minden feléje irányult, hanem neki kellett mások felé irányulni. Ebben a helyzetben még nehezebben tudta meghatározni önzonosságát. Elfedte, szorította a sok skatulya, amelybe mások gyömöszölték be. Egy dolog volt biztos, mégpedig az, hogy ő csupán *egy* a többi között.

A „*ki vagyok én?*” probléma hamarosan kibővült egy másik kérdéssel, amikor magzata növekedni és mozgolódni kezdett a méhében. Tenyerét a hasára fektette, és eltűnődve, gyengéden simogatta az odabent fejlődő ismeretlent. Bár környezete igyekezett most is címkékkel ellátni, mint például: *kismama*, *leendő anyuka*, *terhes nő*, *állapotos*, *várandós asszony*, Lili most már kevésbé tartotta ezeket életbevágónak. Várakozó álláspontot foglalt el, ami teljesen normális volt, hiszen ez a *megváltozott állapot* újabb kérdést vetett fel.

Az újabban fölmerült kérdés megválaszolása még nehezebbnek tűnt, amikor először tartotta karjában a gyermekét. „*Ki vagy te?*”, kérdezte tőle, és csodálkozva itta magába

a pufók arcocska angyali vonásait, a csöpp kezek, miniatűr ujjcskák mozgását. *Gyermekáldás*, jutott eszébe, míg anyatejet szopó csecsemője elégedett cuppogását hallgatta. *Anyá vagyok, áldott vagyok*, fogalmazta meg életében először teljes bizonyossággal önmaga szerepét, jelenlétét a világegyetemben.

Ebben a szakaszban érkezett el az a pillanat, amikor a külvilág és saját belső értékelése megegyezőnek tűnt. Az *anyaság* és a *feleség* szerepe most már elkísérte egy életen keresztül. Nem mindig volt könnyű ebben a szerepben állhatatosan megmaradni. Főként akkor nem, amikor a nehézségek komoly kihívások elé állították, de akkor sem, amikor kísértések sora következtében örökre kötött házasságának tartóoszlopai megrendülni látszottak, vagy amikor úgy érezte, csalódást okoztak a gyermekei. Mégis, valami belső késztetés miatt hűséges tudott maradni e két fő szerephez. Férjében rátalált énjének hiányzó részére; vele tudta magát teljesnek, egésznek érezni. Gyermekeiben meglátta egykori ön-kereső nyugtalanságait, vágyait, álmait, értük, és az ő gyermekeikért lett képes megtanulni önmagát nem feladni, de teljesen odaadni és szétosztani. Többé nem hiányoztak a címkék, már nem keresett válaszokat. Tudta, hogy megtalálta valódi identitását, és ez elég volt.

Élete befejezéséhez közeledve végigtekintett az eltelt éven, és szelíd meglepődöttséggel állapította meg, hogy

minden nehézség és kudarc ellenére sikerült megtalálnia és megfogalmaznia önmagát. Vagy mégsem?

A kérdés váratlanul, szinte a semmiből bukkant elő. Most értette meg: az emberélet kevés a megoldáshoz. Lelke egyre inkább vágyódni kezdett az ismeretlenbe, ahol talán végre rátalál majd a válaszra, az egyetlenre, az igazira. Érzékelte ágya körül összegyűlt népes családját, de nem értette szomorúságukat, hiszen őt ekkor már egészen más dimenziók ölelték körül. Szerettei képe egyre halványodott, míg fokozatosan, lassan, de egyre élesebben egy teljesen új horizont tárult fel előtte.

/Az írás megjelent az Interpress Magazin (IPM) 2009. októberi számában./

Egymás mellett

Nem mindegy, hogy együtt élünk, vagy csak egymás mellett. Létfontosságú a másik megismerése, mielőtt összekötjük vele az életünket. Ezt úgy hívják: kommunikáció.

/J. Simon Aranka/

A kora tavaszi, váratlanul érkező meleg késő délután is a szabadba csalogatta az embereket. Kellemes, zsongító hangulat lengte be az alkonyi bíborba öltözött utcákat és tereket. Még ebben a nyüzsgő, zsidvásárt idéző milióban is feltűnt a járókelőknek a szerelmesen összeölelkező fiatal pár. A fák ágain keresztül becsorgó napfény hajukba kapva valósággal felizzott. A fiatalok elmélyülten beszélgettek, számukra most a külvilág egyáltalán nem létezett. Sütött róluk a boldogság. Milyen szép pár! – állapították meg egyesek kedvtelve, míg mások irigykedve méregették őket.

A párocscsa mindebből semmit nem érzékelt; izgatottan tervezgették közlgő esküvőjüket. A nászút helyszínében könnyen dűlőre jutottak. Úgy határoztak, hogy Jordániát és a Holt-tengert választják. Most már csak az utazás módját kellett eldönteniük.

– Természetesen repülővel megyünk – vázolta terveit

a férfi. – Úgy a legkényelmesebb és a leggyorsabb. Igaz, drágám?

– Ó, nem, nem! Repülőőről szó sem lehet, édesem – tiltakozott búbajos mosollyal a nő. – Elfelejtetted, hogy tériszonyom van? Emlékezz csak vissza, hogy a Vidámparkban, az óriáskerékben milyen pánik lett rajtam úrrá! Bele sem merek gondolni, mi lenne velem ott fenn a magasban – búgta bársonyos hangon, ellenséges pillantást vetve a piros-aranyban úszó égboltra.

– Tényleg – nevetett a férfi. – Emlékszem az óriáske-
rékre! Még a nyálad is kicsordult a félelemtől, épp az alattunk ülő fejére. – Szerencsére azonnal észrevette, hogy ked-
vese arca enyhén megrándult, ezért gyorsan témát váltott. –
Akkor hogyan utazzunk, szívem?

– Szerintem hajón. Kicsit tovább tart ugyan az út, de
mennyi szépséget láthatunk közben! Képzeld csak el, drá-
gám – lelkesedett a nő –, már maga az utazás is valóságos
üdülés lehetne.

Helyeslést várva tekintett a férfira. Annak arca azon-
ban elsápadt, és mindkét szemöldökét egyszerre vonta fel.
Levette a karját szerelme derekáról, és szinte gyökeret eresztett a lába.

– Hajón? Drágám, tényleg kiment a fejedből, hogy víz-
iszonyban szenvedek, hogy tengeri beteg leszek a legkisebb
hullámzástól is?

– Víziszonyod van? – tátotta el száját a menyasszony.

- Honnan tudhattam volna?

- Szóval már nem emlékszel, hogyan ismerkedtünk meg? - kérdezte sértetten a férfi. - Úgy látszik, nem volt neked igazán fontos az a nap.

- Már hogyan lett volna fontos! - védekezett a nő. - Minden pillanatára emlékszem. Csónakázni akartam, te meg váratlanul beültél mellém a ladikba, és a tó közepén összehánytad magad. Felejthetetlen élmény volt.

- Szóval mindössze ennyit jelent neked az első találkozásunk napja, egy hányást? Én megpróbáltam legyőzni a víziszonyomat, hogy megismerkedhessek veled, pedig még úszni sem tudok.

A nő idegesen megnyalta a szája szélét.

- Hogyan? Te nem tudsz úszni?

- Nem tudok. Mit gondolsz, miért a Holt-tengert választottam?

A nő arca egyre vörösebb lett.

- Szóval nem tudsz úszni. Ezt eddig miért nem közölted velem?

- Mert nem adódott rá alkalom - felelte durcásan a férfi.

- Dehogynem adódott! - vágott vissza csípősen a nő. - Tavaly nyáron az élményfürdőben hiába kértelek, hogy ússzál velem, te inkább ott üldögéltél a sekély melegvízben, a sok reumás vénember között áztatva magadat. Nem is értem, hogy akkor miért nem hagytalak faképnél. Akkor arra

hivatkoztál, hogy megfáztál, és kívánod a meleg vizet. Gondolhattam volna, hogy valami baj van veled!

- Velem? - emelte föl hangját már a férfi is. - Ki nem tud elszakadni a földtől? Én szeretek repülni, te meg ragaszkodsz a békaperspektívához! Nem akarom, hogy egy földhözragadt ember mellett unalomba fulladjon az életem.

- Igazán? - csattant fel a nő. - Én meg szeretem a hatalmas, sima, csillogó víztükör nyugalmát, a lágyan ringató hullámokat. Ha összekötném veled az életemet, minderről örökre le kellene mondanom.

- És te nem tudnál velem szárnyalni - mondta hidegen a férfi.

Mindketten mozdulatlanra merevedtek, és csak bámultak egymás arcába. Hirtelen olyan idegennek tunk egymás számára.

- Még jó, hogy idejében kiderült - mondta halkan a férfi.

- Nagy szerencse, hogy nem foglaltuk le a szállást - bólintott a nő.

- Akkor, minden jót neked! - lépett hátra a férfi.

- Neked is - varázsolt az arcára egy halvány mosolyt a nő.

Egyszerre fordultak meg, és indultak el, az egyik jobbra, a másik balra. A nap éppen akkor bukott alá a távoli hegyek mögött. Az utcákat hirtelen megszállta az esti homály, és az előbbi meleget mintha teljesen elnyelte volna.